

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *André Etoile levelei Buda-
pestről*

Forrás: *Magyarország*

3n
(Hely)

1926. 8. 24.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

910.2

Hely

Idő

1926

Személy

ANDRÉ ETOILE LEVELEI BUDAPESTRŐL Gotterhalte és Marseillaise

Utóbbi levelemben megígértem, hogy beszámolok azokról a látogatókról, akik a magyar fővárosban felkeresik az idegent. A portásnak meghagytam, hogy kivétel nélkül mindenkét engedjen fel hozzám és ennek köszönhetem, hogy már az első délután sok vendégem akadt. A magyar zsurnalisztika dícséretére mondom: félkettőkor jelent meg a nevem az idegenek névsorában és pontosan tíz perc múlva már felkeresett egy ujságíró. Magas nagyorrú fiatalember volt, aki bár idegen kiejtéssel, de elég folyékonyan beszélt szapora francia nyelvünket. Furcsa dolgokat kérdezett tőlem. Felsorolt előttem ismeretlen nevű magyar írókat, színeseket és festőket és megkérdezte, hogy hallottam-e róluk. Válasz helyett négy magyar nevet közöltem vele:

— Ezt a négy íróat ismerem, jobban mondva hallottam a nevüket. A többit sajnos, nincs szerencsém

ismerni.

Tudomásomra adta, hogy a négy úr közül kettő már régebben elhaláloztak, amit nagyon sajnáltam, majd így szólt:

— Csodálkozom, hogy ön, a neves francia hírlapíró, nem ismeri jobban a magyar irodalmat.

— Mi annyira el vagyunk foglalva a mi irodalmunkkal, — válaszolta — hogy nincs időnk a többi nemzetek literatúráját tanulmányozni. Én gyönyörű teljesítménynek tartom azt is, hogy négy magyar író nevét fel tudtam sorolni. És hogy bebizonyítsam magának, mennyire nem könnyű dolog ez, felkértem, nevezzen meg előttem négy dán, négy portugál és négy lengyel íróat. Illető urak közül lehet két-két halott is.

Nagy elégtétellel állapítottam meg, hogy a különben intelligens ifjúnak nem sikerült a tizenkét nevet összehozni.

— Lássza kérem, — szoltam —

ezért nem szabad követelnie, hogy pont a franciák is ismerjék a különben igen tiszteletreméltó magyar irodalmat; azok a franciák, akik legkevésbé törődnek a külföld dolgaival.

A szobapincér jelentette, hogy már egész sereg ember várakozik rám. Szívélyesen elbúcsúztam a hírlapírótól és bekértem az első urat. Őszes hajú, 50—60 esztendő, elég jól öltözött férfi volt. Hosszas köntörfalazás után rátért a látogatás céljára.

— Kereskedő vagyok Pesten, de most feloszlatom az üzletemet. Párizsban szeretnék letelepedni. Hallom, csak annak adnak tartózkodási engedélyt, akinek két jótállója van. Nekem nincsenek künn ismerőseim, azért arra kérem önt, hogy...

— Én legyek az egyik jótálló...

Zavartan mosolygott.

— Igen kérem... És tessék megszerezni a másik urat is... Önnek bizonyára annyi ismerőse van...

Bár a kérésen csodálkoztam, leültettem a vendéget és a budapesti kereskedelmi élet iránt érdeklődtem.

— Nekem most elég jól megy, — felelte — mert kényszeregyeségekben vagyok és feloszlatom az üzletet.

— ??

— Igen kérem. Végladást rendezek. Kiírtam az ajtóra, hogy:

»Végladás, ezen üzlet feloszlik« s azóta hál' Istennek elég jól megy. Sajnos, a tisztességtelen konkurencia itt is működik. Ma már olyan cégek is kiírják, hogy az üzlet feloszlik, amelyek még huszonöt év múlva is üzemben lesznek. Így csalják be a vevőket.

Ezt nem értettem.

— De uram, — szoltam — nálunk Franciaországban, de Angliában is a közönségnek abban a cégekben van bizalma, amely már száz esztendeje fennáll és még száz esztendeig óhaját működni. Hogy lehet, hogy önkönél olyan üzletben vásárolnak szívesebben, amelyről azt hiszik, hogy feloszlik?

A kereskedő a vállát vonogatta.

— Fájdalom, ez így van. Itt mindenki a más nyomorúságán akar keresni.

Miután megígérte, hogy egyszer alaposan megismertet a magyar kereskedelem panaszaival, eltávozott. És ezután gyors egymásutánban fogadtam féltucat látogatót.

Csinos fiatal hölgy jelentkezett. Állást szeretne kapni Párizsban. Egy szót sem tud franciául, de megígérte, hogy majd az irodai órák után megtanul. Hozzám tolmácsot hozott magával, úgy látzik, ezt magával viszi a hivatalába is.

Másik csinos hölgy táncosnő szeretne lenni Párizsban. Pesten még nem működött. Kért, hogy prote-

zsáljam, igen hálás lesz.

Fiatalember színdarabjait óhajtottá nálam elhelyezni. Negyedik Henriről verses drámát írt, ezt a Comédie Française-ben szeretné elhelyezni. Ha minden kötél szakad, jó lesz az Odeonban is.

Negyven esztendőös markáns-arcú úriember volt a következő látogató. Szertartásosan meghajolt mint Meilhac és Halévy vígjátékaiban a lakájok és minden kertelés nélkül így szólt:

— Uram, én hat nyelvet beszélő, világotjárt, budapesti lakos vagyok. Azt hallottam, hogy ön a magyar viszonyokat óhajtja tanulmányozni. Önnek egy kalauzra van szüksége. Engedje meg, hogy felajánljam a szolgálataimat.

Csodálkoztam.

— Hogy jutott ez önnek eszébe? Egyszerűen felelt, a szája szögletén fanyar mosollyal:

— Állás nélkül vagyok, kérem.

Még mindig keserűen mosolygott. »Jaune rière«-nek hívjuk mi otthon az efajta nevetést. Megtetsett nekem ez az ember.

— Nem bánom, felfogadom önt 24 órai próbaidőre. A ma délutáni programot már ön állítja össze.

Kis noteszt vett elő a zsebéből.

— Már össze is állítottam. Délután európai úszóverseny. Este egy magyar nemzeti darab, »Az ember tragédiája«, utána magyar vacsora kiskocsmában.

Ez a program kellemesen érintett. Párizsban hozzá vagyunk szokva, hogy az idegvezetők mindenáron az éjszakai élet misztériumait akarják megmutatni a vendégeknek és a milói Vénusz helyet a Pigalle uccai vénuszkra hívják fel a figyelmet.

Az úszóversenyen nem kaptunk jegyet. Vezetőm vásárolta suttymban a két kártyát egy sportsapkás fiatalembertől.

— Miért e diszkréció? — kérdeztem.

— Mert a jegyüzéreknek tilos jegyet árusítani. Ezen csodálkoztam. Nálunk a rendőrség nem szól abba bele, hogy egy magántulajdont képező színházjéövet ki mennyiért ad tovább.

A stadion zsúfolva volt. Három óraker lezárták a kapukat.

— No és aki ezután jön, vásárolt jeggyel?

— Azt nem engedik be.

Furcsa eljárás.

Még jobban megütköztem a következő jeleneten. Az uszoda egyik alkalmazottja felszólított egy fiatalembert, hogy a számozatlan tribünön hagyja el a helyét, mert ez a hely egy bizonyos igazgató úr részére van fentartva.

— Nem kelek fel, — szólt a fia-

taleMBER — miért nem jött előbb az igazgató úr?

— Igazolja magát! — szólt erre az alkalmazott szigorúan.

Ezt nem értettem. Hogyan kérhet ilyesmit egy olyan polgári egyén, aki nem a hatóságot képviseli?

Nem sokáig tünődhettem ezen, mert a gyönyörű versenyek bámulatába merültem. Két német győzelemről vagyok kénytelen beszámolni. Az eredmény kihirdetése után a zenekar az osztrák »Gottenthalte«-t kezdte játszani. Előbb azt hittem, hogy a Habsburgházbeli itt igen népszerű királyi herceg tiszteletére játsszák ezt a himnuszt, de aztán kiderült, hogy ez azonos a német »Deutschland über alles«-szel, amelynek dallamát a kitűnő Haydn-től kérték kölcsön német szomszédaink.

A dal után hatalmas »hoch«-ba tört ki a magyar közönség. Ennél nagyobb ovációt csak este konstaltam, amikor az Ember tragédiája című szép hősköteményben felcsendült a mi Marseillaise-ünk. Csak ha felületesen szemlélném az eseményeket, akkor állapíthatnám meg erre a furcsa dologra, hogy a sportközönség német érzelmű, a színházi publikum pedig francia-barát.